

De Heraut

van de

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 2 Juni 1895. N°. 910.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan den Uitgever J. A. WORMSER, Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam.
Intendingen die later dan Dinsdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertenties: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elk regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Vereenigingen 10 Ct. p. regel.

Eén Lichaam is het, en één Geest.

[PINKSTERFEEST].

Eén Lichaam is het, en één Geest, gelijkertijd en ook geraden zijt tot één hoop uwer roeping.
Efeze 4: 4.

Heiliglijk mede in te leven in de Pinkster-
vraagde van het Lichaam des Heeren, vordert hooge spanning en inspanning van uw ziel in haar godvruchtigheid.

Niet omdat het tinnelend verhaal van wat in de opperzaal te Jeruzalem eenmaal plaats greep, u te ingewikkeld, eenigzins verward, of ook te onvolledig zou zijn; maar overmits zelfs in dit gewild verhaal onze menschelijke taal en ons menschelijk woord te kort schieten, om aan wat geestelijk voorviel en in de sfeer van den Geest tot stand kwam, zoo vaste gestalte voor u verbeelding en uw voorstelling te leenen, dat er een beeld met scherpe lijnen, een beeld in vaste omtrekken voor uw zielsbesef verschijnen zou.

De Heilige Geest is uitgestort. God de Heilige Geest is in het Lichaam van Christus op aarde ingedaald!

Een gedachte, die reeds bij het hooren, u verrukt, maar... hoe haar te grijpen, bovenal hoe haar vast te houden?

Als in het Scheppingswerk, bij den aanvang der dingen, de almogende kracht des Vaders haar wonderen werkt, is ook die almogende kracht wel onzichtbaar, ongreepbaar en voor ons menschelijk besef niet te ontlenen noch af te beelden; maar... ge aanschouwt aanstonds van die almogende kracht het product vol majesteit in het firmament dat van boven u tegenlicht en in het aardrijk met zijn paradijsweelde.

Zoo wordt die almachtigheid des Vaders in het gewrocht zijner almogendheid voor u openbaar.

En zoo ook, als in het Verlossingswerk, bij den aanvang der nieuwe beëindiging, de Zone Gods tot deze aardsche schepping afdaalt, om u als het Vleeschgeworden Woord de majesteit der heilige liefde te openbaren, dan blijft de innerlijke majesteit van dien Zone Gods u wel verborgen, maar ge hebt dan toch het kindje uit Maria geboren, en straks speelt iets toch van het innerlijke wezen van uw Heiland door zijn menschelijk gelaat heen; en kunnen de apostelen er in roemen, dat ze met hun oogen iets gezien, ja met hun handen iets getast hebben van het Woord des Levens.

Maar als het nu hier aan de geheel bijzondere openbaring van den derden Persoon in het Drieëinig Wezen toekomt, en het machtig werk der Heiliging van ons geslacht begint, doordien God de Heilige Geest zichzelf uitstort in het Lichaam van Christus op aarde, dan blijft het Goddelijk werk achter het voorhangsel schuil; en al is ook hier een hoogheilig gewrocht en een alleszins Goddelijke uitwerking, niet uw oog heeft wat het zien, niet uw hand wat te tasten kunne; en als de avond over den Pinksterdag gedaald is, staat Jeruzalem er gelijk het in den morgen stond, en ziet ge de apostelen en de schare huiswaarts keeren, zonder dat hun aanzijn in het zichtbare met iets nieuws, met iets dat er in den morgen niet was, is verrijkt.

Het is wel zoo, dat er een oogenblik in die opperzaal een heilig gedruisch van uit den hooge is vernomen, en dat lichtende tongen als van vuur boven het hoofd van elk uitverkorene vlamden, en ook dat er op dien middag wonderbare klanken be-

luisterd en op even wonderbare wijze verstaan zijn. Maar terwijl bij de Schepping het gewrocht van hemel en van aarde bleef, en bij de Vleeschwording het kindje, waar alle engelen heentogen, in de kribbe lag, is hier al wat uw zinnen aandeeld even snel verdwenen, als het verschenen was. Dat gedruisch als van een geweldig gedrevenen wind duurde maar één oogenblik; boven den schedel der geloovigen flakkert nu zelfs het flauwste schijnsel niet meer; en reeds als Petrus zijn roemruchtige rede aanvangt, heeft het spraakwonder uit.

Er was iets ook in het waarneembare, maar slechts voor één vluchtig oogenblik. Niet een gewrocht van de indaling des Geestes, maar slechts een begeleidend, zijn uitstorting verzellend schijnsel.

Het was als een inschijnen uit de Hoogwaardigheid, toen even de poorten des hemels opengingen, maar juist daarna even snel verdwijnd, toen die eeuwige deuren zich weer sloten.

O, Gewisselijk, ook nu was er een gewrocht, geen minder gewrocht zelfs dan dat van nu aan God de Heilige Geest in de levende Gemeente des Zoons inwoonde en zich het Lichaam Christi ten tempel verkoren en geheiligd had; maar die uitwerking bleef verborgen voor het zinnlijk oog, kon alleen op het woord geloofd en met de mystiek van het hart ontwaard worden. Indien kon zelfs een Petrus het slechts even; het verstaan, het verklaren, het doorzien en het begrijpen, kon noch hij noch iemand.

Pinksteren is des Geestes uitstorting, en kan daarom nooit anders dan geestelijk, en bij Geesteslicht, bekend worden.

En zoo ergens, dan voegt ons op Pinksteren de belijdenis van den Psalmist: 'Bij U, o, Heere, is de fontein des levens, alleen in uw licht zien wij dit licht. Loof zij uw genade!'

En toch, zoomin in majesteit als in glorie staat bij de Schepping en bij de Vleeschwording vergeleken, de Uitstorting van den Heiligen Geest ten achter.

Veel eer is het eerst in deze derde genadebetooning, dat de beide Goddelijke werkingen die haar voorafgingen, haar doelwit, haar einde, haar ruste bereikten.

In de Schepping verschenen de gestalten der dingen, in de Vleeschwording herwon de oorspronkelijke zuiverheid haar heerschappij over wat in die gestalten der dingen ontlaad en misvormd was. Maar hier eerst door de Uitstorting des Heiligen Geestes worden die gestalten met Geest doorgloed en kiemsgewijze in haar volkomenheid en haar voleinding openbaar.

Het natuurlijke is eerst, d. i. de Schepping, daarna komt de overwinning van het tegennatuurlijke in de Vleeschwording, maar nu eerst met de Uitstorting van den Heiligen Geest komt het louter Geestelijke; en daarin het Goddelijke, het gansch volkomene, het hoogste, waarboven geen hooger uit kan gaan.

Neem bij u zelven de proef slechts.

Uit de Schepping hebt ge, door de gestalten heen, uw vleesch en bloed, en door inbrekende schepping uw zielsententatie ontvangen. In de Vleeschwording des Woords is ook over u de 'Opvang uit de hoogte' en de glans der Barmhartigheid opgegaan. Maar als ge, roemende dat God u verloor, en wetende dat Hij u wederbaarde, u zelven als zijn kind en Hem als uw

lieven Vader in den hemel mocht bekennen, en de hand op uw eigen hart kunt leggen, en dan niet aarzelen, maar in volkomen gewisheid juichen kunt: 'Daar in mijn hart twaant God de Heilige Geest, in mijn eigen ziel voor die ziel biddende, mij zalvende en mij heiligende, en tot een tempel zijner inwoning vormende datzelfde hart, dat ik door schuld en zonde onheilighd had!' — dan bezegelt toch immers elke zenuw het u, die in uw ziel trilt, dan genijgt het toch elke ademtocht die over uw lippen gaat, dan zegt het u toch elke loep van uw harte-bloed, dat alzoo God den Heiligen Geest in uw binnenste met u om te dragen; dichter inniger bij uw ziel te hebben, dan gij zelf ooit tot uw ziel naderen zult; en in nood en dood — als het licht schijnt en in de donkerheden — hetzij ge slaapt of dat ge waakt, alsoo onlosmakelijk en volstandig met uwen God in de kern van uw wezen vereenigd te zijn, een genieting, een zielsvreugd, een roemstofs is, die zeer verre al wat ooit het schepel aan zieleweelde smaken kan, overtreft en te boven gaat.

De psalmist roemt in Gods verborgen omgang, en wie gelijk Abraham, als een vriend met zijn God mag verkeer, jubelt in de gemeenschap met het Eeuwige Wezen.

En gewisselijk reeds dat overschrijft het perk van wat ooit het creatuur uit zich zelf verwachten kon, en gaat te boven alle vrucht van het heil, waarop een zondaar nog hopen durft.

Maar wat op Pinksteren ontstond, zijn aanvang nam, en sinds rusteloos doorwerkte, het gaat nog als de volle glans der zon deze voorafgaande schenking in genade te boven.

In den 'verborgen omgang' is er nog slechts een hooren van wat God spreekt en een biddend spreken tot Hem. En zoo ook in de 'gemeenschap met het Eeuwige Wezen' is er nog slechts een ontwaaren van de trilling zijner majesteit in de ziel en van den gloed zijner Goddelijken harten. Maar hier is een inzien van den Heiligen Geest in u, niet nu of dan, maar voor eeuwig, en om eeuwiglijk bij u te blijven. Een wonen in u als in zijn tempel, nog eer uw eigen ziel het bespeurd of vernomen had.

Een mystieke unie in de verborgenheid des wezens van God Almachtig met u, zijn machteloos creatuur.

Ja, zelfs hiermee is nog niet genoeg gezegd.

Eén lichaam is het, zoo betuigt het u de heilige apostel des Heeren, één lichaam is het, en één Geest, gelijkertijd en ook geraden zijt tot één hoop uwer roeping.

Die uitstorting en nederdaling van God den Heiligen Geest, is dus geen persoonlijk afgesloten zaak; voor u op uzelf geldend, en op soortgelijke wijze drie vier huizen verder weer even zelfstandig geldend voor een ander.

De Heilige Geest is niet eerst op den Pinksterdag uitgestort, en, toen in ons goede land onze algodische vaders bekeerd werden, weer opnieuw uitgestort; en toen uw vader of uw moeder ten leven kwamen nogmaals uitgestort in hen; en ten leste evenzoo uitgestort in uw ziel, toen ook uw ziel uit den dood in het leven ging; om op gelijke manier straks op uw kind, op uw kindskind, en op uw achterkleinkind, tot in het derde en vierde geslacht, telkens opnieuw uitgestort te worden, althans indien ook zij uit het zaad der kerk, ten leven verkoren, en in Christus geheiligd zijn.

Immers, uw Pinksterfeest zelf verkondigt u het tegendeel. Want het verhaalt u niet van een eerste uitstorting, maar van de Uitstorting des Heiligen Geestes, die zeer zeker bij de eerste toebereiding der Heidenwereld, in het apostolisch tijdperk, een naglans had, maar die toch ook zoo als de Uitstorting op den Pinksterdag, geheel eenig, om op die wijs nooit herhaald te worden, in de heilige geschiedenis voorkomt.

God de Heilige Geest, eenmaal in het Lichaam van Christus ingedaald en uitgestort, trekt zich niet weer terug, om daarna nogmaals neder te dalen, maar, eenmaal tot ons gekomen, maakte Hij woning bij ons, verkoos ons tot zijn tempel en blijft alzoo in het Lichaam van Christus eeuwiglijk.

Het is als met het licht dat de Griekische kerk bij haar hooge lijdskanten de rijen der omstanders door ontsteekt. Die vlak bij het altaar staat, ontsteekt dan zijn kaars aan den gloed van het altaar, maar ook hij alleen; en nu voortstroomt ieder volgende in de rij zijn kaars aan de brandende kaars van wie naast hem staat, en in een oogwenk glanst het dus al voortgeplante licht der rijen door en schittert tot in den versten omtrek.

En zoo ook is het hier. De apostelen ontstaken de lampen hunner ziel aan het altaar op den Pinksterdag, maar al wie na hen kwam, ontstak het aan hun schijnsel, en zoo heeft ook het schijnsel van dat licht zich voortgeplant, breed over de natien en volken, en in lengte door der eeuwen loop, en nu schijnt en glanst dat Licht des Geestes heel de wereld door; en gelijk het in Lichaam is, zoo is het algeheel één Geest die in allen schijnt en in ieders hart glanst, en al te zaam vormen ze Gods heilige woonstede in den Geest.

Daarom deert het niet en heft het de heilige werkelijkheid niet op, of al de kinderen Gods over heel de aarde verspreid zijn, en ge veler taal niet verstaat, en van de gansch groote heilschare er slechts zeer enkelen bij name kent, noch ook dat ze kerkelijk op allerlei onderscheiden manier zijn ingedeeld, ja, soms naar het uitwendige elkaarder tegenstaan en alle gemeenschap der-ven, want niet die kerken maken het Lichaam des Heeren, maar uit dat één Lichaam Christi zijn alle kerken geboren, en achter het kerkelijk gordijn, op den diepen geestelijken achtergrond, zooals het voor God staat en zijn heilige engelen het aanschouwen, is toch aller leven, zoo te waarachtiglijk verkoren zijn, één, en één de glans die in aller ziel Godverheerlijkend schittert. Van het noorden tot het zuiden, en van het westen tot het oosten één Gemeente die zalig wordt; één Lichaam des Zoons, dat van Goddelijken glans doortinteld is; één woonstede, één tempel Gods, met God zelf in dien tempel inwonende, door den Heiligen Geest.

Doch juist daarom is de Uitstorting des Heiligen Geestes veel meer dan het Scheppingswerk en dan de Vleeschwording des Woords een louter voorwerp des geloofs, buiten geloof niet te genieten, en zonder doordringend geloof niet te grijpen voor uw ziel.

Want van dat Lichaam van Christus niet zijt. Wat ge ziet zijn menschen, zijn mannen en vrouwen en kinderen, elk op zich zelf, in hun eigen woning zich bij den nacht terugtrekkend, geled in hun onderscheiden gewaad, elk een eigen aard en eigen karakter toonend, en soms ja u verrassend door hun geestelijken overvloed, maar zeer

dikwijls ook u tot een ergernis zijnde door hun geestelijke dorheid, hun zielsarmoede en hun zondig gebrek.

Het Lichaam van Christus ziet ge niet. Wat ge ziet en uw oogen aanschouwen, zijn hoogstens groepen van belijders, nu en dan in het bedeluis saamkomend, een uur of ook twee uur, er saam zijnde, stil er neêr-zittende, soms niet den gloed der bezieling in het oog, maar ook vaak met het doffe oog der onverschilligheid den slaap met moeite afwerende van de oogleden. Niet zelden zelfs vermengd met allerlei vreemde gestalten, die in zoo niets u aan Christus herinneren, die in zoo niets u aan den Christus Gods doen denken, en u vaak de vraag naar de lippen dringen: Zouden dat niet de hypocrieten zijn?

Neen, het Lichaam van Christus is wel in Gods kinderen, en Gods kinderen zijn in dat Lichaam ingelijfd, maar het schuilt alles, het speelt alles op een verborgen achtergrond, het trekt zich alles heimelijk in het geestelijke terug.

En hoe zoudt ge dan den Heiligen Geest kunnen ontwaaren, die in dat wel werkelijke, maar onzienlijke en geheimzinnige Lichaam van Christus schuilt?

Kan dan God de Heilige Geest aanschouwd worden? En al kon Hij aanschouwd worden, waar zoudt ge Hem in dat Lichaam ontdekken, waar dit Lichaam zelf u een omsluisd mysterie blijft?

O, Wie den avond na den grooten Pinksterdag zich door het gewoel van Jeruzalems straten had bewogen, en aan een voorbijganger gevraagd had: 'Leid mij naar dat Lichaam van Christus, toon mij dat heilige Lichaam des Heeren, en bovenal zeg mij, waar nu in dat Lichaam van Christus God de Heilige Geest woont', — hij zou u hier en ginds in een achterbuurt naar een nederige woning hebben gebracht; ge zoudt daar gansch gewone menschen, een Johannes, een Petrus, een Maria en Salome, hebben gevonden, hun spijze nemend en hun avondrank drinkend, en voorts sprekende van heerlijke dingen en jubelende in wat geschied was; maar als dan een engel des Heeren u gezegd had: 'Dat is nu het Lichaam van Christus, en dat Lichaam van Christus gaat straks de wereld in, en zal zich tot aan de vier einden der aarde uitbreiden, en in dat Lichaam van Christus woont nu God de Heilige Geest, en die God de Heilige Geest zal in dat Lichaam wonen en werken eeuwiglijk.' Het zou u als ijdel geklap in de ooren hebben geklonken, en teleurgesteld zoudt ge in uzelfen gemeensmild hebben; Moet die man en die vrouw het Lichaam van Christus zijn? Is dat nu de hope der menschheid?

En in dat mompelend zeggen, zoudt ge recht hebben gesproken.

Want neen, die mannen en die vrouwen, die moesten, en die zouden het ook niet doen; neen, die het doen zou, het gedaan heeft, en doen zal, in God de Heilige Geest, en Hem kondt en Hem kunt ge niet zien.

Maar van die heilige presentie Gods in zijn volk op aarde ontwaart, bespeurt en merkt, wie het geloofs oog nog mist, eenvoudig niets.

Om die te ontwaaren moet ge naar de Schrift terug, om in die heilige Schriftuur dankzeggend de Zelfopenbaring van uw God te eeren.

Om die te ontdekken, moet ge in die heilige Schriftuur het verhaal van het Pinksterwonder weer lezen en herlezen met stille eerbiedenis. Zonder aarzelen belijden dat het

door den hertog te gemoet gevoerd. Zijn antwoord was, dat hij liever wilde sterven, dan den Christus verloochenen. Dadelijk beval de hertog aan eenen der schouten, dat men hem moest opvangen, een vromis, dat terstond werd uitgevoerd, niet ver van de legerplaats. De martelaar werd in het gezicht der belegerden aan eenen notenboom vastgebonden en daarna gewrocht. Hij stierf onder sterke aanroepingen van den naam des Heeren.

ANTOINE HILARET.

De stad St. Maixent was acht dagen belegerd door den hertog van Joyeuse, toen zij begreep, dat zij den ongelijken strijd niet kon volhouden. Zij gaf zich over onder voorwaarde, dat al de soldaten, die in de stad waren, gewondpand haar zouden mogen verlaten en naar een veilige plaats gaan. In dien tijd was Antoine Hilaret, heer van La Jarvieve, in beneden Poitou, predikant van St. Maixent. Hij was een man van groote gaven, zeer geleerd, wel bekend met verschillende talen, vooral het Latijn en het Grieksch en zeer godvreesend. Voeger was hij niet zijn gansche gezin naar La Rochelle getrokken, om daar veilig te zijn, evenals zoovle andere belijders der waarheid die gedaan hadden, ter ontsake van de harde edicten, die hen uit hunne huizen en have verdreven, als zij niet naar de mis wilden gaan. Op raad van zijne vrienden keerde hij naar St. Maixent, dat toen in de macht der Hugenooten was, terug, om er de kerk te helpen opbouwen onder de soldaten van het garnizoen en verscheidene geloovige burgers. Terwijl hij zich beijerde zijnen arbeid getrouw te volbrengen, werd St. Maixent belegerd en overgegeven. Overeenkomstig de voorwaarde trok het garnizoen na de overgave gewapend

de veste uit. Hilaret beproefde met hen mede uit te trekken, waartoe hij andere kleederen had aangezien, om niet herkend te worden. Op klaarlichte dag trok hij uit, maar eenige Papisten der stad herkenden hem dadelijk en riepen zoo luide mogelijk, dat dit de predikant was.

Terstond gevangen genomen, werd hij bij den hertog van Joyeuse gebracht. Deze droeg den schout op hem te laten opvangen. Hij voerde immers oorlog, ter uitvoering van de Hugenooten en kunnen godsdienst. Dienavolgens hing men hem des anderen daags aan eenen notenboom op. De standvastigheid, die hij in zijn sterven toonde en de vurigheid, die hij in zijn gebed openbaarde waren zoo groot, dat de schout en zijne dienaren hunne tranen niet konden bedwingen en luide uitriepen, dat men onrecht pleegde, zoo men hem doodde. Zij werden echter gedwongen hun plicht te volvoeren.

Toen ter tijd was de daugniet, die Jean de Lhum gevangen genomen en beschuldigd had, nog in het leger van den hertog van Joyeuse.

Deze beroude er zich op, dat hij met zijn zwaard Hilaret had doorstoken. Doch het oordeel Gods volgde hem. Nadat hij nog velen had verraden en op lofgeld gesteld, werd hij door landlieden op zekeren dag met knuppels doodgeslagen.

JEAN DU PRÉ.

Jean du Pré, uit Dauphiné geboortig, werd, nadat hij vrij lang te Genève in de theologie had gestudeerd, naar de kerk van Ilesoire in Auvergne gezonden, omdat zij vacant was. Hij was er ijverig en met stichting werkzaam tot het jaar 1577. Te dien tijde toog François, hertog

van Anjou, luitenant-generaal van koning Hendrik III, met een groot leger ten strijde tegen de Hugenooten. Hij belegerde eerst de stad La Charité en nam haar bij verdrag in. Toen trok hij naar Ilesoire en sloeg ook om die stad het beleg. De inwoners, van welke verscheidenen tot de Gerreformeerden behoorden, besloten, daartoe aangemoedigd door vele anderen, die in die plaats voor zich een schuilplaats gezocht hadden, zich zoolang mogelijk te verdedigen tegen de verbrekers van den bezwaren vrede. Gedurende eenige dagen deden zij het leger van den hertog veel nadeel. Doch dit geschiedde niet, dan ten koste van hunne beste soldaten. Bovendien bleek de overmacht der vijanden te groot, om haar lang te kunnen keeren. Toen de hertog de stad had ingenomen, verbood hij op straffe des dood, iemand te vermoorden. Alleen naar den predikant, Jean du Pré, werd gezocht. Na uren zoeken vond men eindelijk den leeraar. Naar de markt gebracht, werd hij naakt uitgeschud. Daarop werd hij onder zijne oksels opgehangen aan een galg, die zoo laag was, dat hij niet meer dan een halven voet van den grond af was. Daarop begon men den martelaar af te erbarmelike wijze, te slaan vele uren achtereen, terwijl hij vurig en onophoudelijk tot den Heere riep. Hij bleef den laatste adem uit, als een held des Heeren. Met hem werden al de mannen die gewond waren vermoord. Doch de Heere heeft getoond, dat het bloed zijner gunstelingen dierbaar was in Zijne oogen. De moordenaars hebben zijne oordeelen ondervonden en de kinderen Gods hebben zich gesterkt in de genade, die de Heere zijnen martelaren geschonken heeft.

DR GAAY FORTMAN